

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА ОБЩИЯ СЪД (първи състав)

19 октомври 2022 година*

„Държавни помощи — Дейности, свързани с производството, преработката и пускането на пазара на селскостопански продукти — Схеми за помощи, отпуснати от Гърция под формата на лихвени субсидии и държавни гаранции по съществуващи и нови заеми с цел отстраняване на щети, причинени от природни бедствия или други извънредни събития — Решение, с което схемите за помощи се обявяват за несъвместими с вътрешния пазар и за неправомерни и се разпорежда възстановяването на изплатените помощи — Помощ, ограничена до бедстващи географски зони — Предимство — Селективен характер — Принцип на добра администрация — Продължителност на производството — Оправдани правни очаквания — Давностен срок — Член 17 от Регламент (ЕС) 2015/1589“

По дело T-850/19

Република Гърция, представлявана от E. Tsaousi, E. Leftheriotou и A.-V. Vasilopoulou, в качеството на представители,

жалбоподател,

срещу

Европейска комисия, представлявана от A. Vouchagiari и T. Ramopoulos,

ответник,

ОБЩИЯТ СЪД (първи състав),

състоящ се от: H. Kanninen, председател, N. Póltorak и O. Porchia (докладчик), съдии,

секретар: I. Pollalis, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

предвид изложеното в съдебното заседание от 8 февруари 2022 г.,

постанови настоящото

* Език на производството: гръцки.

Решение

- 1 С жалбата си на основание член 263ДФЕС Република Гърция иска да бъде отменено Решение (ЕС) 2020/394 на Комисията от 7 октомври 2019 година относно мерки SA.39119 (2016/C) (ex 2015/NN) (ex 2014/CP), приведени в действие от Република Гърция под формата на лихвени субсидии и гаранции, свързани с пожарите през 2007 г. (настоящото решение обхваща само селскостопанския сектор) (ОВ L 76, 2020 г., стр. 4, наричано по-нататък „обжалваното решение“).

Обстоятелствата по спора

- 2 През юли 2007 г. в Гърция пожари засягат областната единица Магнезия, и по-точно Пелион, островите Скиатос и Кефалония, областната единица Ахая и Пелопонес. През август 2007 г. нови пожари засягат областните единици Месения, Илия, Аркадия, Лакония и Евбея, както и Егаля в областната единица Ахая. Поради възникналото в резултат на тези пожари положение на 25 август 2007 г. министър-председателят на Република Гърция обявява извънредно положение.
- 3 Впоследствие Република Гърция приема мерки за подпомагане на операторите, извършващи дейности в териториалните единици, засегнати от пожарите през 2007 г. (наричани по-нататък „бедстващите териториални единици“), които са изрично посочени в тези мерки.
- 4 На 22 юли 2014 г. Европейската комисия получава жалба относно предполагаема помощ, предоставена от Република Гърция на Sogia Ellas AE и неговите дъщерни дружества (наричани по-нататък заедно „Sogia Ellas“) — дружества, които извършват дейности в областта на преработката на селскостопански продукти, която помощ се състои в лихвени субсидии и държавни гаранции за съществуващи заеми, които трябва да бъдат предоговорени с гратисен период, и за нови заеми.
- 5 С писмо от 25 юли 2014 г. Комисията иска от гръцките органи да ѝ предоставят информация относно твърдените помощи, което гръцките органи правят, предоставяйки подробна информация за правните основания на помощите.
- 6 На 11 декември 2015 г. Комисията изпраща второ писмо до гръцките органи, с което им задава допълнителни въпроси и им указва, че разследването относно тези мерки няма да бъде ограничено до Sogia Ellas, тъй като спорните мерки са могли да бъдат предоставени и на други получатели.
- 7 Поради тази причина Комисията решава да открие процедура относно случай на помощ, за която не е постъпило уведомление (дело SA.39119 (2015/NN), и да разшири обхвата на разследването си, включвайки целия гръцки селскостопански сектор.
- 8 На 11 февруари 2016 г. Република Гърция предоставя допълнителна информация относно правните основания на разглежданите помощи, условията за отпускането им и получателите им.

- 9 С писмо от 17 май 2016 г. Комисията уведомява Република Гърция за решението си да започне официалната процедура по разследване, предвидена в член 108, параграф 2 ДФЕС, относно държавна помощ SA.39119 (2016/C) (ex 2015/NN) (ex 2014/CP) — помощ за Sogia Ellas AE и др. (наричано по-нататък „решението за започване на официалната процедура по разследване“).
- 10 С публикуването на решението за започване на официалната процедура по разследване в *Официален вестник на Европейския съюз* от 16 септември 2016 г. (ОВ С 341, 2016 г., стр. 23) Комисията приканва заинтересованите страни да представят мненията си в приложение на член 108, параграф 2 ДФЕС.
- 11 В решението за започване на официалната процедура по разследване Комисията иска от гръцките органи да ѝ представят изчисления за броя на получателите по всяка схема, посочена в това решение, както и за размера на съответните помощи.
- 12 Нито една заинтересована страна не е представила мнение. На 23 септември 2016 г. гръцките органи представят мненията си относно решението за започване на официалната процедура по разследване. В отговорите си те уведомяват Комисията, че им е невъзможно да предоставят цялата поискана информация, което в крайна сметка правят с писма от 9 март 2017 г. и 21 февруари 2018 г.
- 13 На 7 октомври 2019 г. Комисията приема обжалваното решение.
- 14 Според обжалваното решение, което е предназначено да се прилага само за дейностите, свързани с производството, преработката и пускането на пазара на селскостопански продукти, а именно посочените в приложение I към Договора за функционирането на ЕС продукти, с изключение на продуктите от риболов и аквакултури, Комисията по-специално решава, че схемите за помощи, установени съгласно министерско решение № 36579/В.1666/27.8.2007 (впоследствие изменено) под формата на лихвени субсидии и гаранции, предоставени от Република Гърция (наричани по-нататък „спорните мерки“), представляват държавни помощи по смисъла на член 107, параграф 1 ДФЕС, които са неправомерни и несъвместими с общия пазар, така че Република Гърция трябва да си възстанови посочените в член 1 от решението помощи от техните получатели, с изключение на случаите, изрично предвидени в членове 3 и 4 от това решение.

Искания на страните

- 15 Република Гърция иска от Общия съд:
 - да отмени обжалваното решение,
 - да осъди Комисията да заплати съдебните разноски.
- 16 Комисията иска от Общия съд:
 - да отхвърли жалбата,
 - да се осъди Република Гърция да заплати съдебните разноски.

От правна страна

- 17 В подкрепа на жалбата си Република Гърция изтъква три основания, изведени, първото, от липсата на помощ по смисъла на член 107, параграф 1 ДФЕС, второто, от съвместимостта на помощта по силата на член 107, параграф 2, буква б) ДФЕС и третото, от нарушение на правото на разумен срок и на принципа на добра администрация, от липсата на компетентност *ratione temporis* на Комисията и от нарушение на принципа на правна сигурност, на принципа на пропорционалност, както и на правото на защита.

По първото основание, изведено от липсата на помощ по смисъла на член 107, параграф 1 ДФЕС

- 18 Първото основание е разделено на три части. С първата част Република Гърция упреква Комисията в неправилно тълкуване и прилагане на условията по член 107, параграф 1 ДФЕС. С втората част Република Гърция твърди, че са допуснати фактически грешки и липсват мотиви. Накрая, с третата част Република Гърция изтъква нарушение на принципа на защита на оправданите правни очаквания. Доколкото третата част от първото основание и първата част от третото основание отчасти се припокриват, те следва да бъдат обсъдени при разглеждането на третото основание.

По първата част от първото основание, свързана с тълкуването и прилагането на условията по член 107, параграф 1 ДФЕС

- 19 На първо място, Република Гърция твърди, че спорните мерки нямат отрицателно въздействие върху държавния бюджет и не водят освен това до риск за нейните финансови ресурси. Всъщност, от една страна, изискването на премия за предоставянето на гаранциите застрашавало ефикасността на мерките. От друга страна, липсата на премия се компенсирала от няколко елемента. Следователно не бил изпълнен критерият, според който помощта трябва да бъде финансирана с държавни ресурси.
- 20 На второ място, Република Гърция поддържа, че спорните мерки не предоставят „предимство“ на техните адресати, така че този критерий не е изпълнен, при положение че наличието му е необходимо, за да се направи извод за съществуването на държавна помощ.
- 21 Като посочва едновременно с това, че в случая не е действала като частен оператор, Република Гърция поддържа, че спорните мерки се вписват в дългосрочна икономическа рационалност и че тя може да следва дългосрочна политика в съответствие с нейната „социална отговорност“, както това е признато на частните оператори. Тя твърди, че в случая не може да се приеме, че се е отклонила от пазарните правила, тъй като не е изключено частен оператор да действа по същия начин, преследвайки дългосрочна печалба.
- 22 Що се отнася конкретно до държавните гаранции, Република Гърция изтъква, че липсата на премия не предполага наличието на предимство. Всъщност, от една страна, премията щяла до осуети ефикасността на мерките. От друга страна, липсата на премия се компенсирала от редица фактори, по-специално от факта, че жизнеспособността на предприятията била проверена и че предприятия в затруднено положение били изключени, че гаранцията била предоставена в рамките на 80 % от всеки заем, че срокът на заемите бил ограничен във времето и че Република Гърция имала право да си възстанови сумата, платена като гаранция, от главния длъжник.

- 23 Освен това Република Гърция поддържа, че спорните мерки не са облекчили тежестите, които „обикновено“ се носят от предприятията. Всъщност с мерките си тя искала да отговори на извънредното положение, в което се намирали получателите на спорните мерки.
- 24 Накрая, Република Гърция твърди, че спорните мерки не са селективни. Всъщност получателите на спорните мерки не се намирали в сходно положение с другите участници на пазара. Те били в изключително положение, тъй като пожарите от 2007 г. не са част от „икономическия риск, пред който може да бъде изправено всяко предприятие“, както приема Комисията в съображение 118 от обжалваното решение. Така спорните мерки, вместо да нарушават конкуренцията, имали за цел да възстановят условията на конкуренция.
- 25 На трето място, Република Гърция твърди, че спорните мерки не засягат търговията между държавите членки и не нарушават конкуренцията. В това отношение тя се позовава на статистическите данни, от които следва, че в периода 2008—2010 г. брутният вътрешен продукт и получената брутна добавена стойност намалели значително в бедстващите териториални единици. Освен това Република Гърция поддържа, че в преценката си Комисията се е основала неправилно на факта, че предприятията в затруднено положение могат да се ползват от спорните мерки.
- 26 Комисията оспорва доводите, изтъкнати от Република Гърция в подкрепа на първата част от първото основание.
- 27 В началото следва да се отбележи, че според постоянната съдебна практика квалифицирането на национална мярка като „държавна помощ“ по смисъла на член 107, параграф 1 ДФЕС изисква да са изпълнени всички посочени по-долу условия. Първо, трябва да става въпрос за намеса на държавата или посредством ресурси на държавата. Второ, тази намеса трябва да е в състояние да засегне търговията между държавите членки. Трето, тя трябва да предоставя селективно предимство на своя получател. Четвърто, трябва да нарушава или да заплашва да наруши конкуренцията (вж. решение от 21 декември 2016 г., Комисия/World Duty Free Group и др., C-20/15 P и C-21/15 P, EU:C:2016:981, т. 53 и цитираната съдебна практика).
- 28 Освен това следва да се припомни, че член 107, параграф 1 ДФЕС не разграничава държавните мерки според техните причини или цели, а ги определя в зависимост от техните последици (решения от 2 юли 1974 г., Италия/Комисия, 173/73, EU:C:1974:71, т. 27 и от 29 март 2012 г., 3M Italia, C-417/10, EU:C:2012:184, т. 36).
- 29 Що се отнася, първо, до първото условие за квалифицирането на национална мярка като „държавна помощ“ по смисъла на член 107, параграф 1 ДФЕС, анализът на Решение № 36579/V.1666/27/8.2007, съдържащ се в приложение А 12 към исквата молба, както и предоставените от Република Гърция отговори на Комисията, съдържащи се в приложение А 21 към исквата молба, показват, че установените в бедстващите териториални единици предприятия са могли да се ползват от преоформяна на дълговете, както и от отпускане на заеми от оборотен капитал, които, от една страна, са били предмет на лихвени субсидии, финансирани изцяло или отчасти от гръцките органи, а от друга страна, са били гарантирани от Република Гърция, без получателите на тези заеми да е трябвало да внасят премия във връзка с това.

- 30 Всъщност, що се отнася до лихвените субсидии, тъй като лихвите, които трябва да бъдат платени, са били „субсидирани“ изцяло или частично от сметката, създадена от Νόμος 128/1975, περί τροποποίησης και συμπλήρωσης διατάξεων τινον αναferomnon eis tin leictiongían tou chriodontikou systimatos (Закон 128/1975 за изменението и допълнението на разпоредбите относно функционирането на финансовата система) от 28 август 1975 г. (ФЕК А 178/28.8.1975), тази субсидия задължително е натоварила финансовите ресурси на Република Гърция, която впрочем не е поставила под въпрос основателността на съображение 112 от обжалваното решение, според което както лихвените субсидии, така и държавните гаранции се начисляват на Гърция и са предоставени чрез държавни средства.
- 31 Що се отнася до държавната гаранция, Република Гърция оспорва, че предоставянето на такива гаранции със спорните мерки е имало отрицателно въздействие върху нейните ресурси.
- 32 Следва да се отбележи, че за държавни помощи се считат по-специално намесите, облекчаващи под различна форма тежестите, които обичайно натоварват бюджета на едно предприятие и които, без да са субсидии в строгия смисъл на думата, имат същото естество и последици (решение от 19 март 2013 г., Vouygues и Vouygues Télécom/Комисия и др. и Комисия/Франция и др., С-399/10 Р и С-401/10 Р, ЕУ:С:2013:175, т. 101).
- 33 От съдебната практика следва, че предоставянето на гаранция може да доведе до допълнителна тежест за държавата (вж. решение от 19 март 2013 г., Vouygues и Vouygues Télécom/Комисия и др. и Комисия/Франция и др., С-399/10 Р и С-401/10 Р, ЕУ:С:2013:175, т. 107 и цитираната съдебна практика). По-специално гаранцията предполага поемане на риск, което обикновено се заплаща с подходяща премия (вж. в този смисъл решение от 3 април 2014 г., Франция/Комисия, С-559/12 Р, ЕУ:С:2014:217, т. 65).
- 34 В случая обаче е установено, че Република Гърция е отказала да получи премия за предоставянето на гаранциите, включени в спорните мерки, така че са били засегнати нейните публични ресурси.
- 35 Този извод не може да бъде поставен под въпрос от доводите на Република Гърция, които впрочем не са доказани и които целят да установят, че предоставените гаранции не представляват риск за публичните ресурси.
- 36 Всъщност в съдебното заседание Република Гърция потвърди, както е посочено в съображение 28 от обжалваното решение, че гаранцията ѝ е била задействана на стойност над 6 000 000 EUR. Тя подчерта обстоятелството, че тези суми могат да бъдат събрани автоматично, като данъчни задължения, с възможност за предявяване на иск срещу длъжника пред наказателния съд, без обаче да посочва сумите, които действително е събрала.
- 37 Що се отнася по-специално до обезпеченията, учредени от получателите на мерките, най-напред следва да се отбележи, че учредяването на вещно обезпечение не е било системно необходимо за всички заеми. Освен това от документа, приложен в приложение А 24 към исковата молба, следва, че учредяването на обезпечение от заемополучателя е гарантирало държавната гаранция само в размер на 90 % от неговия размер, така че държавата няма гаранция за погасяване на целия дълг.

- 38 Освен това е вярно, че предприятията, които кандидатстват за преоформяне на дълга в размер над 100 000 EUR, трябва да представят проучване за оценка на икономическата жизнеспособност и че другите предприятия е трябвало да попълнят таблица, съдържаща се в приложение А 27 към исковата молба, в която по-специално се посочват финансовите им счетоводни данни за отминалите 2004 г., 2005 г. и 2006 г., както и прогнозните им данни за 2007 г., 2008 г. и 2009 г.
- 39 Това не променя факта, както е посочено в съображения 129 и 131 от обжалваното решение, че икономическите критерии, определящи прага, над който дадено предприятие се счита за нежизнеспособно, не са били определени от разглежданите схеми за помощи, така че Република Гърция не може да твърди, че предоставените гаранции са били запазени изключително за жизнеспособни предприятия и че предприятията, които не са били жизнеспособни, не са могли да се ползват от тях.
- 40 От точки 29—39 по-горе следва, че Комисията не е допуснала грешка в преценката, когато в съображения 111 и 112 от обжалваното решение е приела по същество, че спорните мерки представляват финансова тежест за Република Гърция.
- 41 Що се отнася, на второ място, до критерия относно предимството, по силата на постоянната съдебна практика за държавни помощи се смятат мерките, които под каквато и да било форма са в състояние пряко или непряко да поставят предприятия в по-благоприятно положение или които трябва да се считат за икономическо предимство, което съответното предприятие не би получило в нормални пазарни условия (вж. решения от 2 септември 2010 г., Комисия/Deutsche Post, C-399/08 P, EU:C:2010:481, т. 40 и цитираната съдебна практика и от 27 юни 2017 г., Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania, C-74/16, EU:C:2017:496, т. 65 и цитираната съдебна практика).
- 42 По-специално по силата на съдебна практика, която също е постоянна, заемополучател, който е взел гарантиран от публичните органи на държава членка заем, също както този, който се ползва от гаранция, без да дължи комисиона в замяна, обикновено получава предимство, доколкото финансовият разход за него е по-нисък от този, който би направил, ако трябваше да получи същото финансиране и същата гаранция по пазарни цени (вж. решение от 3 април 2014 г., Франция/Комисия, C-559/12 P, EU:C:2014:217, т. 96 и цитираната съдебна практика).
- 43 В случая намесата на Република Гърция е имала за цел да позволи на предприятията от бедстващите зони да се ползват или от заеми с напълно или частично субсидирани от нея лихви, или от гаранциите, които тя предоставя, без да е необходимо тези предприятия да плащат комисиона, което те не биха могли да получат без намесата на държавата.
- 44 Република Гърция обаче твърди по същество, че в случая не е било налице предимство по смисъла на член 107, параграф 1 ДФЕС. По-специално тя подчертава, че след като спорните мерки са били предоставени в контекста на криза на пазара, те са част от социалната отговорност на държавата и че поради това положение отговарят на критерий за икономическа рационалност в дългосрочен план, така че всички намиращи се в подобно положение частни оператори биха могли да действат по същия начин. Въз основа на всички тези съображения Република Гърция твърди, че би могло да се приеме, че такива мерки са били предоставени при нормални пазарни условия.
- 45 Подобни доводи не могат да бъдат приети.

- 46 Всъщност следва да се подчертае, че понятието „нормални пазарни условия“, използвано, за да се установи има ли предимство, се отнася до възможността за предприятието да получи на пазара същото предимство, което то извлича от помощта, а не до оценката дали пазарът функционира както обикновено или се намира в криза (вж. в този смисъл определение от 5 февруари 2015 г., Гърция/Комисия, С-296/14 Р, непубликувано, ЕУ:С:2015:72, т. 34).
- 47 Всяко тълкуване в обратен смисъл би означавало да се определи налице ли е предимство в зависимост от основанията или от целта на помощта, което би могло да постави под въпрос обективния характер на понятието за предимство и следователно прилагането на член 107, параграф 1 ДФЕС (вж. в този смисъл решение от 16 юли 2014 г., Гърция/Комисия, Т-52/12, непубликувано, ЕУ:Т:2014:677, т. 66 и 67).
- 48 Освен това следва да се отбележи, че Република Гърция не твърди, че в случая е действала като частен оператор, и не оспорва, че е упражнявала властническите си правомощия. По-скоро тя се опитва да внуши, че частен оператор би могъл да действа по подобен начин в положение, възможно най-близко до нейното, без да отчита факта, че е упражнявала властническите си правомощия.
- 49 Нито една разпоредба на член 107, параграф 1 ДФЕС обаче не освобождава от квалификацията държавна помощ такава помощ, която е предоставена от държава членка в рамките на упражняването на властническите ѝ правомощия и отговаря на критерий за дългосрочна икономическа рационалност или произтича от нейната социална отговорност, като освен това посочените съображения могат да бъдат взети предвид при преценката на съвместимостта на дадена мярка с вътрешния пазар, направена на основание член 107, параграфи 2 и 3 ДФЕС (вж. в този смисъл решение от 6 март 2018 г., Комисия/FIN Holding и FIN Erhvervsbank, С-587/16 Р, ЕУ:С:2018:159, т. 63 и 75).
- 50 Следователно Република Гърция не може да се позовава на критерия за икономическа рационалност, за да квалифицира като нормални пазарните условия, в които са предоставени спорните мерки, и да прави извода, че тези мерки не предоставят предимство за получателите си.
- 51 От точки 41—50 по-горе следва, че Република Гърция не е успяла да постави под въпрос съображения 113—116 от обжалваното решение, според които по същество Комисията приема, от една страна, че получателите по спорните мерки са се ползвали от тях, въпреки че не биха могли да ги получат при нормални пазарни условия, тоест при липсата на намеса от страна на държавата, и от друга страна, че не следва да се анализира дали пазарът функционира нормално, или е в криза, за да се направи извод в крайна сметка, че въпросните мерки представляват предимство по смисъла на член 107, параграф 1 ДФЕС.
- 52 Що се отнася, на трето място, до условието, свързано с изискването за селективност на предимството, Република Гърция изтъква, че противно на посоченото в съображение 118 от обжалваното решение, в случая критерият за селективност не е спазен, тъй като спорните мерки са били предоставени на всички предприятия, установени в бедстващите териториални единици, и че тези предприятия се намират в правно и фактическо положение, което е различно от установеното в другите териториални единици.

- 53 Република Гърция оспорва селективността на спорните мерки, като изтъква, че съществуващото разграничение между предприятията, установени в регионите, за които се отнасят тези мерки, и тези, които не са установени в тези региони, е обосновано от факта, че първите, за разлика от вторите, се намират в зони, увредени от пожарите от 2007 г., и е трябвало да възстановят икономическото равнище, което са имали преди това събитие.
- 54 Така разграничаването между тези две категории предприятия било обосновано от факта, че предприятията от всяка от двете категории се намират в несравнимо фактическо и правно положение, тъй като по същество всички предприятия, установени в бедстващите териториални единици, претърпели вреди в резултат на тези пожари.
- 55 Поради това Република Гърция оспорва изречението, съдържащо се в съображение 118 от обжалваното решение, според което пожарите са част от икономическите рискове, на които може да бъде изложено всяко предприятие. В съдебното заседание Република Гърция доразвива този довод, опитвайки се да докаже, че с оглед на системните смущения в местната икономика, предизвикани от пожарите през 2007 г., спорните мерки са били обосновани от естеството или структурата на системата, в която те се вписват, без да внася никакво друго уточнение.
- 56 Следва да се отбележи, че мерки, с които се предоставят предимства единствено на определени предприятия, които се определят в зависимост от мястото им на установяване, са изначално селективни (вж. в този смисъл решения от 19 септември 2000 г., Германия/Комисия, C-156/98, EU:C:2000:467, т. 23 и от 6 септември 2006 г., Португалия/Комисия, C-88/03, EU:C:2006:511, т. 60 и 61).
- 57 В това отношение, освен ако помощите са предоставени от субдържавни образувания, разполагащи с достатъчна процесуална и финансова институционална автономност на тяхното равнище на компетентност, или от публично предприятие, което определя условията за използване на неговите стоки или услуги, приложимата референтна рамка е националната рамка, а преценката за селективност на мярката, която се ползва, както в случая, от предприятия, установени в част от територията на държава членка, се извършва в сравнение с предприятията на тази държава. Всъщност предимство, ограничено до предприятия, установени в част от територията на държава членка, може да доведе до селективна мярка, тъй като то поставя в по-благоприятно положение определени предприятия в сравнение с други в рамките на тази държава (вж. в този смисъл решения от 19 септември 2000 г., Германия/Комисия, C-156/98, EU:C:2000:467, т. 23, от 6 септември 2006 г., Португалия/Комисия, C-88/03, EU:C:2006:511, т. 56—58 и от 21 декември 2016 г., Комисия/Hansestadt Lübeck, C-524/14 P, EU:C:2016:971, т. 60—66).
- 58 В случая предприятията, установени в бедстващите териториални единици, могат да се ползват от спорните мерки. Тъй като обаче, от една страна, в приложение на посочените в точка 57 по-горе обстоятелства референтната рамка, която следва да се вземе предвид, за да се прецени селективният характер на спорните мерки, е националната, а не тази на бедстващите териториални единици, а от друга страна, предприятията, разположени в другите териториални единици на Република Гърция, не са могли да се възползват от тези мерки, се налага констатацията, че посочените мерки не са в полза на всички предприятия, разположени на националната територия, и следователно са селективни в регионално отношение.

- 59 Освен това изключването на селективността единствено въз основа на преследваната цел да се поправят вредите, свързани с пожарите, и да се възстанови икономиката на бедстващите териториални образувания, би изключило изначално всякаква възможност за квалифициране на предимствата, предоставени на предприятията, установени в зоните, засегнати от пожарите от 2007 г., като „селективни предимства“. Всъщност би било достатъчно публичните органи да се позоват на законосъобразността на посочените цели чрез приемането на мярка за помощ, за да може тя да се счита за мярка с общ характер, която не попада в приложното поле на член 107, параграф 1 ДФЕС (вж. решение от 16 юли 2014 г., Гърция/Комисия, T-52/12, непубликувано, EU:T:2014:677, т. 67 и цитираната съдебна практика).
- 60 Следователно, ако се възприеме такъв подход, мярка като разглежданата в случая, която има за цел да оздрави положението на предприятията, засегнати от природно бедствие, по принцип не би била селективна и поначало би била изключена от прилагането на член 107, параграф 1 ДФЕС, което поради това би лишило от всякакво съдържание изключението, предвидено в член 107, параграф 2, буква б) ДФЕС.
- 61 Впрочем именно в този контекст трябва да се чете посоченото в точка 55 по-горе изречение.
- 62 Всъщност с това изречение Комисията е искала да посочи, че фактът, че предприятията са претърпели щети поради пожарите от 2007 г., както и волята на Република Гърция да приведе предприятията в икономическото положение, в което са се намирали преди тези пожари, са недостатъчни, за да се приеме, че спорните мерки не предоставят на получателите си специфично предимство и следователно не представляват държавна помощ по смисъла на член 107, параграф 1 ДФЕС.
- 63 В това отношение следва да се припомни, че несъмнено според съдебната практика понятието за държавна помощ не се отнася до държавните мерки, въвеждащи разграничение между предприятията и следователно поначало селективни, когато това разграничение е резултат от естеството или структурата на системата, в която те се вписват (вж. решение от 21 юни 2012 г., Paribas и BNL/Комисия, C-452/10 P, EU:C:2012:366, т. 101 и цитираната съдебна практика).
- 64 Това не променя факта, че материалите по делото и доводите, развити от Република Гърция в съдебното заседание, показват единствено, че спорните мерки са имали за цел да отговорят конкретно на последиците, свързани с пожарите, настъпили в бедстващите териториални единици, без обаче да характеризират свързаната с тези мерки система. Следователно противно на това, което Република Гърция би искала да бъде признато, те изобщо не доказват, че въведеното с тези мерки разграничение произтича от естеството или от структурата на системата, в която те се вписват, и че следователно предимствата, които те предоставят, не са имали специфичен характер.
- 65 От това следва, че Комисията не е допуснала грешка при прилагане на правото, нито грешка в преценката, когато е приела в съображения 117 и 118 от обжалваното решение, че спорните мерки са селективни, тъй като по-специално предимствата, които те предоставят на получателите си, са териториално ограничени и не се прилагат за всички предприятия от гръцката територия.

- 66 На четвърто място, като се позовава на статистически данни, Република Гърция твърди, че спорните мерки не засягат търговията между държавите членки и не нарушават конкуренцията.
- 67 В това отношение следва да се отбележи, че в съответствие със съдебната практика Комисията е длъжна не да установи наличието на действително въздействие на помощите върху търговията между държавите членки и действително нарушаване на конкуренцията, а само да провери дали тези помощи могат да засегнат търговията и да нарушат конкуренцията (вж. решение от 9 юни 2011 г., *Comitato „Venezia vuole vivere“* и др./Комисия, С-71/09 Р, С-73/09 Р и С-76/09 Р, EU:С:2011:368, т. 134 и цитираната съдебна практика).
- 68 Освен това, както бе прието в точки 59 и 60 по-горе, компенсаторното естество на спорните мерки не може да им отнеме характера на помощ, така че доводът на Република Гърция, изведен от факта, че спорните мерки целят да възстановят положението преди пожарите от 2007 г., не може да се приеме.
- 69 Статистическите данни, на които се позовава Република Гърция, обаче се отнасят до брутния вътрешен продукт и до добавената стойност, реализирана в бедстващите териториални единици, като се вземат заедно всички икономически дейности. Следователно тези данни не са убедителни, що се отнася в частност до положението на операторите, действащи в икономическия сектор, посочен в обжалваното решение.
- 70 От това следва, че независимо от въпроса дали може да се приеме, че държава членка доказва със статистически данни *ex post* липсата на засягане на търговията и на нарушаване на конкуренцията, статистическите данни, на които се позовава Република Гърция, не могат да докажат липсата на такова засягане за предприятията, за които се отнасят спорните мерки.
- 71 Накрая, що се отнася до довода на Република Гърция, изведен от факта, че предприятията в затруднено положение са изключени от спорните мерки, освен посочените в точки 37—39 по-горе обстоятелства, достатъчно е да се констатира, както отбелязва Комисията, че това обстоятелство е ирелевантно за въпроса дали спорните мерки могат да засегнат търговията между държавите членки и да нарушат конкуренцията.
- 72 От изложеното по-горе следва, че Република Гърция не поставя под въпрос основателността на съображения 122 и 123 от обжалваното решение, в които по същество се посочва, че —независимо от преследваната със спорните мерки цел, при положение че получателите на тези мерки в нормалния случай е трябвало сами да понесат разходите за щетите, настъпили в резултат на пожарите от 2007 г., и при положение че извършват дейност на силно конкурентния пазар на селскостопанските продукти и в сектора на горското стопанство, които са чувствителни сектори по отношение на мерките, които поставят в по-благоприятно положение предприятията от дадена държава членка, а в конкретния случай по отношение на спорните мерки — въпросните мерки рискуват да нарушат конкуренцията на вътрешния пазар и да засегнат търговията между държавите членки, така че представляват държавни помощи.
- 73 С оглед на изложените съображения следва да се отхвърли първата част от първото основание.

По втората част от първото основание, свързана с фактически грешки и грешки в мотивите

- 74 С втората част от първото основание Република Гърция твърди, че обжалваното решение е опорочено от фактически грешки и грешки в мотивите.
- 75 Република Гърция поддържа, че Комисията не е взела предвид всички релевантни данни.
- 76 По-специално Комисията не отчела в достатъчна степен сериозността на пожарите от 2007 г., изискващи извънредни мерки, и задължението на Република Гърция да следва дългосрочна икономическа политика. Вместо това Комисията само посочила по стереотипен начин, че пожарите от 2007 г. могат да бъдат квалифицирани като „обичаен търговски риск“. Така обжалваното решение било опорочено от фактическа грешка и от сериозна липса на мотиви, което било още по-вредоносно, тъй като в тази област Комисията разполага с широко право на преценка.
- 77 Освен това Комисията пренебрегнала претеглянето, от една страна, на сериозността на предизвиканото от пожарите от 2007 г. положение и от друга страна, на националните разпоредби, приети за минимизиране на въздействието им върху финансовите ресурси на Република Гърция, като същевременно позволила възстановяването на икономиката, а по този начин и събирането на данъчните приходи.
- 78 Комисията оспорва доводите на Република Гърция.
- 79 Що се отнася до твърдяната липса на мотиви, според постоянната съдебна практика те трябва да са съобразени с естеството на съответния акт и по ясен и недвусмислен начин да излагат съображенията на институцията, която издава акта, така че да дадат възможност на заинтересованите лица да се запознаят с основанията за взетата мярка, а на компетентната юрисдикция — да упражни своя контрол (вж. решение от 12 септември 2017 г., *Anagnostakis/Комисия*, С-589/15 Р, ЕУ:С:2017:663, т. 28 и цитираната съдебна практика).
- 80 Също така изискването за мотивиране следва да се преценява в зависимост от обстоятелствата в конкретния случай. Не се изисква мотивите да уточняват всички относими фактически и правни обстоятелства, доколкото въпросът дали мотивите на определен акт отговарят на изискванията на член 296 ДФЕС, следва да се преценява с оглед не само на текста на този акт, но и на неговия контекст, както и на съвкупността от правни норми, уреждащи съответната материя (вж. решение от 12 септември 2017 г., *Anagnostakis/Комисия*, С-589/15 Р, ЕУ:С:2017:663, т. 29 и цитираната съдебна практика).
- 81 Следва обаче да се добави, че предвиденото в член 296 ДФЕС задължение за мотивиране представлява съществено процесуално изискване, което трябва да се разграничава от въпроса за правилността на мотивите, от която зависи материалната законосъобразност на спорния акт. Всъщност мотивите на дадено решение представляват формален израз на съображенията, на които се основава това решение. Ако съображенията са неправилни, се засяга материалната законосъобразност на решението, а не мотивите му, които може да са достатъчни, но да изразяват неправилни съображения. Ето защо оплакванията и доводите, с които се оспорва правилността на акта, са ирелевантни, когато като основание за отмяна се изтъква липса или непълнота на мотивите (вж. решение от 22 октомври 2020 г., *ЕКЕТА/Комисия*, С-274/19 Р, непубликувано, ЕУ:С:2020:853, т. 79 и цитираната съдебна практика).

- 82 В случая и както бе посочено в точки 52—65 по-горе, прочитът на съображения 110, 116, 118, 119 и 123 от обжалваното решение позволява да се разбере, че Комисията е отхвърлила довода на Република Гърция, изведен от извънредното положение, дължащо се на пожарите от 2007 г., тъй като по-специално и по същество тя е приела, от една страна, че целта, преследвана с тези мерки, не трябва да се взема предвид при прилагането на член 107, параграф 1 ДФЕС, а от друга страна, че независимо от тези обстоятелства получателите на спорните мерки са се ползвали от селективно предимство, доколкото не биха могли да ги получат при нормални пазарни условия.
- 83 От друга страна и както е посочено по-специално в точки 31—39, 41—43 и 51 по-горе, прочитът на съображения 127, 129, 131 и 132 от обжалваното решение позволява да се разбере, че що се отнася до мерките, свързани с държавната гаранция, Комисията е приела, че тези мерки представляват държавни помощи, доколкото по-специално и по същество, от една страна, освен че длъжникът, на когото е предоставена гаранция, не трябва системно да учредява обезпечения в полза на Република Гърция, тези мерки са били предоставени, без получателят им да трябва да плаща премии за поетия от държавата риск, а от друга страна, Република Гърция не е доказала наличието на разпоредба, която изключва ползването на тези мерки от предприятията в затруднено положение.
- 84 Така от точки 82 и 83 по-горе следва, че в обжалваното решение Комисията е посочила в достатъчна степен причините, поради които отхвърля както доводите на Република Гърция, изведени от извънредното положение, дължащо се на пожарите от 2007 г., така и тези, изведени от допълнителните обезпечения, учредени от заемополучателите, и от изключването на предприятията в затруднено положение, що се отнася до държавните гаранции.
- 85 Накрая, относно доводите на Република Гърция, че Комисията пренебрегнала, от една страна, важността да може да следва дългосрочна икономическа политика и от друга страна, да претегли икономическата рационалност на спорните мерки с фактическите обстоятелства, се налага констатацията, че тези доводи, освен факта, че съвпадат с развитите в първата част от първото основание, които бяха отхвърлени, доколкото целят да оспорят правилността на даден акт, са ирелевантни в рамките на основание, изведено от липсата на мотиви или от недостатъчни такива, в съответствие със съдебната практика, посочена в точка 81 по-горе.
- 86 С оглед на изложеното по-горе втората част от първото основание трябва да бъде отхвърлена.

По второто основание, свързано със съвместимостта на схемите за помощи по силата на член 107, параграф 2, буква б) ДФЕС

- 87 С второто си основание, изтъкнато при условията на евентуалност, Република Гърция твърди, че разглежданите схеми за помощи са съвместими с вътрешния пазар по силата на член 107, параграф 2, буква б) ДФЕС.
- 88 В това отношение тя изтъква, на първо място, че в съображения 62 и 63 от обжалваното решение Комисията неправилно е приела, че спорните мерки са били предоставени, без да е налице пряка причинно-следствена връзка с щетите, претърпени в резултат на пожарите от 2007 г., въпреки че всички предприятия, намиращи се в бедстващите териториални единици, са претърпели щети, които имат пряка причинно-следствена връзка с пожарите от

2007 г., поради пълното преустановяване на дейностите по преработка и търговия със селскостопански продукти в тези териториални единици. Това впрочем било признато от представителите на институциите на Европейския съюз.

- 89 На второ място, Република Гърция твърди, че преценката на Комисията в съображения 64 и 146 от обжалваното решение е погрешна, тъй като по никакъв начин не е взела предвид факта, че спорните мерки не са индивидуални, а схеми за помощи и че следователно те не трябва да се анализират съгласно стриктните гражданскоправни критерии, от които зависи предоставянето на обезщетение за щети и пропуснати ползи.
- 90 Във всеки случай било очевидно, че в случая следва да се вземат предвид не само обстоятелствата, които не позволяват да се оценят с точност щетите, претърпени от икономическите оператори, но и фактът, че спорните мерки никога не биха могли да компенсират действително претърпените щети от предприятията, намиращи се в бедстващите зони, независимо от факта, че производствените средства на тези предприятия не са били пряко засегнати от пожарите от 2007 г.
- 91 От това Република Гърция прави извода, че обжалваното решение трябва да бъде отменено поради наличието на грешка при прилагане на правото и липса на мотиви.
- 92 Комисията оспорва доводите на Република Гърция.
- 93 В това отношение следва да се отбележи, че тъй като става въпрос за изключение от прогласения в член 107, параграф 1 ДФЕС основен принцип за несъвместимост на държавните помощи с вътрешния пазар, член 107, параграф 2, буква б) ДФЕС трябва да се тълкува стриктно (вж. в този смисъл решение от 29 април 2004 г., Гърция/Комисия, С-278/00, EU:C:2004:239, т. 81 и цитираната там практика).
- 94 Това стриктно тълкуване обаче не означава, че термините, използвани за определяне на изключението, трябва да се тълкуват по начин, който би го лишил от действие. Всъщност изключението трябва да се тълкува съобразно с преследваните от него цели (вж. в този смисъл и по аналогия решение от 11 септември 2014 г., Fastweb, С-19/13, EU:C:2014:2194, т. 40 и цитираната съдебна практика).
- 95 Освен това според постоянната съдебна практика по силата на член 107, параграф 2, буква б) ДФЕС могат да се компенсират само недостатъците, причинени пряко от природни бедствия или други извънредни събития (вж. решение от 9 юни 2011 г., Comitato „Venezia vuole vivere“ и др./Комисия, С-71/09 Р, С-73/09 Р и С-76/09 Р, EU:C:2011:368, т. 175 и цитираната съдебна практика).
- 96 От това следва, че дори когато става въпрос за схема за помощ, както в случая, са необходими две условия, за да може да се приложи предвиденото в член 107, параграф 2, буква б) ДФЕС изключение, а именно, от една страна, наличието на пряка връзка между причинените от природното бедствие щети и държавната помощ и от друга страна, условието за възможно най-точна оценка на щетите, претърпени от съответните производители (решение от 11 ноември 2004 г., Испания/Комисия, С-73/03, непубликувано, EU:C:2004:711, т. 37).

- 97 В случая както от писмените становища на Република Гърция, така и от изявленията ѝ в съдебното заседание следва, че спорните мерки са били предоставени, без получателите да трябва да докажат наличието на причинно-следствена връзка между претърпените вреди и пожарите от 2007 г.
- 98 Всъщност, изхождайки от принципа, че по отношение на схема за помощ, както в случая, член 107, параграф 2, буква б) ДФЕС не изисква доказване на причинно-следствена връзка по смисъла на гражданското право между претърпените щети и отпуснатата сума, Република Гърция приема, че в приложение на този член тя може да обуслови получаването на спорните мерки само от наличието на място на установяване на получателя на посочените мерки в едно от бедстващите териториални образувания, тъй като всички установени в това образувание предприятия са претърпели вреди в резултат на пожарите от 2007 г.
- 99 Безспорно е обаче, че самото обосноваване на място на установяване в бедстващите местни образувания само по себе си не позволява по-специално да се провери дали размерът на предоставените мерки не надхвърля размера на действително претърпените вреди от получателите на тези мерки, свързани с настъпилото природно бедствие, и следователно дали е налице евентуална свръхкомпенсация.
- 100 От друга страна, в съдебното заседание Република Гърция потвърди, че не може да се изключи възможността оспорваните мерки да бъдат отпуснати и на предприятия, които се намират в засегнатите общини, без обаче те да са претърпели щети от пожарите от 2007 г.
- 101 Така, след като Република Гърция не е представила доказателство, че припомнените в точка 96 по-горе две условия за прилагане на член 107, параграф 2, буква б) ДФЕС са изпълнени, тя не може да упреква Комисията, че в обжалваното решение не е приложила предвиденото в този член изключение.
- 102 Освен това фактът, че представителите на Съюза са могли да посочат, че пожарите от 2007 г. представляват безпрецедентни събития или още че следвало да се използват всички налични средства в полза на бедстващите и на местната икономика, е без значение за законосъобразността на обжалваното решение.
- 103 Всъщност подобни изявления не могат да доказват несъобразяването на спорните мерки с условията за прилагане на член 107, параграф 2, буква б) ДФЕС, припомнени по-специално в точка 96 по-горе.
- 104 Този извод не може да бъде поставен под въпрос нито от твърдяната неотложност, във връзка с която Република Гърция е трябвало да вземе спорните мерки, нито от признатия от представителите на институциите на Съюза мащаб на вредите.
- 105 В това отношение, що се отнася до твърдяното неотложно положение, следва да се отбележи, че Република Гърция не е доказала абсолютната невъзможност, в която се намирала, за да оцени размера на действително претърпените вреди в резултат на пожарите от 2007 г. Впрочем това противоречало на твърденията на Република Гърция, потвърдени в съдебното заседание, че при подаването на заявленията за спорните мерки тя е извършила изчерпателни икономически проучвания на предприятията, на които е предоставила гаранцията си, за да провери тяхната жизнеспособност.

- 106 Що се отнася до обхвата на природното бедствие, най-напред следва да се отбележи, че изявленията на представители на Съюза, които признават значението на катастрофата или посочват, че следва да се използват всички налични средства в полза на бедстващите и на местната икономика, не са от естество да позволяват спорните мерки да останат извън обхвата на условията по член 107, параграф 2, буква б) ДФЕС.
- 107 По-нататък следва да се отбележи, че дори да се предположи, че общите суми, на които се позовава Република Гърция, са верни, а именно общ размер на вредите над 2 милиарда евро, както и, що се отнася до селскостопанския сектор, размер на подпомагането от 154 милиона евро, посочването на такива суми не може да установи, че размерът на получените от получателите помощи действително съответства на вредите, които са претърпели поотделно в резултат на пожарите от 2007 г.
- 108 От това следва, че Комисията не е допуснала грешка при прилагане на правото, нито грешка в преценката на фактите, когато, припомняйки в съображение 60 от обжалваното решение установеното в член 107, параграф 2, буква б) ДФЕС изискване за пряка причинно-следствена връзка между отпуснатите помощи и вредите, претърпени от получателите на тези помощи в резултат на разглежданото природно бедствие, по същество тя е приела в съображения 62—64 и 146 от обжалваното решение, че схемата за предоставяне на спорните мерки не позволява да се установи, че от тях действително са се възползвали предприятия, които са претърпели вреди в резултат на пожарите от 2007 г., нито да се приеме, че размерът на тези помощи съответства на отнасящия се до претърпените вреди, тъй като разглежданите схеми не включват никаква методология, за да се оценят възможно най-точно щетите, претърпени в резултат на тези пожари, и освен това не определят допустимите разходи въз основа на тези щети.
- 109 Накрая, тъй като прочитът на съображения 62—64, както и на съображение 146 от обжалваното решение позволява да се разберат причините, поради които Комисията е приела, че спорните мерки не отговарят на изискванията, поставени с изключението, предвидено в член 107, параграф 2, буква б) ДФЕС, искането за установяване на липса на мотиви относно отказа на Комисията да приложи този член към обстоятелствата по случая следва да се отхвърли.
- 110 С оглед на изложеното по-горе второто основание следва да се отхвърли.

По третата част от първото основание и по третото основание

- 111 С третата част от първото основание Република Гърция изтъква нарушение на принципа на защита на оправданите правни очаквания.
- 112 Третото основание се разделя на две части.
- 113 С първата част от третото основание Република Гърция най-напред и по същество твърди, че правомощията на Комисията в областта на възстановяването на спорните помощи са в разрез с изтичането на десетгодишния давностен срок, предвиден в член 17, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2015/1589 на Съвета от 13 юли 2015 година за установяване на подробни правила за прилагането на член 108 ДФЕС (ОВ L 248, 2015 г., стр. 9). По-нататък Република Гърция посочва, че Комисията е приела обжалваното решение в неразумен срок и по този начин е нарушила принципа на добра администрация. Накрая Република Гърция твърди, че в публикуваното обявление, съдържащо покана за представяне на мнения относно

разглеждането на схемите за помощи, Комисията се е въздържала от идентифициране на получателите на спорните мерки, за да направи извода, че тя е нарушила принципа на правна сигурност, както и правото на защита. С втората част от третото основание Република Гърция твърди, че разпореждането за възстановяване противоречи на принципите на пропорционалност и правна сигурност.

- 114 Доколкото доводите относно нарушението на принципа на защита на оправданите правни очаквания, разгледани в третата част от първото основание, се припокриват с доводите, развити в първата част от третото основание, те следва да бъдат разгледани заедно.

По третата част от първото основание и по първата част от третото основание

- 115 Що се отнася, на първо място, до давностния срок в областта на възстановяването на помощите, Република Гърция поддържа, че между приемането на обжалваното решение, а именно през 2019 г., и приемането на спорните схеми за помощ през 2007 г. е изтекъл срок от над десет години, така че в случая се прилага погасителната давност, предвидена в член 17, параграф 1 от Регламент 2015/1589.
- 116 В това отношение следва да се припомни, че член 17, параграф 1 от Регламент 2015/1589 гласи, че правомощията на Комисията за възстановяване на помощ са предмет на давностен срок от десет години. Този срок се прилага единствено в отношенията между Комисията и държавата членка — адресат на решението за възстановяване на тази институция (решение от 30 април 2020 г., *Nelson Antunes da Cunha*, C-627/18, EU:C:2020:321, т. 33).
- 117 В съответствие със съдебната практика давностният срок започва да тече от момента на предоставянето на помощта на получателя, а не от датата на приемане на схема за помощ. За целите на изчисляването на давностния срок помощта трябва да се счита за предоставена на получателя единствено на датата, на която тя действително е била предоставена на последния (решение от 8 декември 2011 г., *France Télécom*/Комисия, C-81/10 P, EU:C:2011:811, т. 81 и 82).
- 118 В случая помощите са били предоставени по силата на разглежданите схеми между 27 август 2007 г. и 31 декември 2010 г.
- 119 При тези условия давностният срок е започнал да тече най-рано на 27 август 2007 г., което впрочем са признали както Република Гърция, така и Комисията в хода на съдебното заседание.
- 120 Що се отнася до прекъсването на давностния срок, от което в приложение на член 17, параграф 2 от Регламент 2015/1589 започва да тече нов давностен срок, следва да се отбележи, че по силата на съдебната практика член 12, параграф 2 от този регламент във връзка с член 2, параграф 2 и член 5, параграф 2 от същия регламент задължава държавата членка да предостави цялата необходима информация след искане в този смисъл от страна на Комисията и в определените от нея срокове. Всъщност, като отправя искане за предоставяне на информация до държава членка, Комисията информира последната, че разполага с информация относно неправомерна помощ и че при необходимост тази помощ трябва да бъде възстановена (решение от 10 април 2003 г., *Département du Loiret*/Комисия, T-369/00, EU:T:2003:114, т. 81).

- 121 Ето защо опростяването на искането за предоставяне на информация не води до лишаването му от правно действие като мярка, която може да прекъсне давностния срок, предвиден в член 17 от Регламент 2015/1589, независимо от факта, че това искане не е било съобщено на получателите на помощта (вж. в този смисъл решения от 6 октомври 2005 г., *Scott/Комисия*, С-276/03 Р, ЕУ:С:2005:590, т. 32 и от 10 април 2003 г., *Département du Loiret/Комисия*, Т-369/00, ЕУ:Т:2003:114, т. 82).
- 122 В случая е безспорно, че вследствие на жалбата, която е получила на 22 юли 2014 г., на 25 юли 2014 г. Комисията изпраща писмо, в което се позовава по-специално на Решение № 36579/В.1666/27-8-2007 на министъра на икономиката и финансите и на Решение № 2/54310/0025/13.09.2007 на държавния секретар по въпросите на икономиката и финансите. В това писмо Комисията иска от гръцките органи най-напред да ѝ предоставят цялата информация, необходима за оценката съвместими ли са тези мерки с членове 107 ДФЕС и 108 ДФЕС, след това да ѝ посочат дали от спорните мерки са се ползвали предприятия, различни от *Sogia Ellas* и извършващи дейност в сектора на селското и горското стопанство, и накрая, ако е необходимо, да я уведомят за размера на предоставените помощи.
- 123 В това отношение следва да се отбележи, че противно на твърденията на Република Гърция, предметът на разследването не е бил променен в хода на производството по разследване.
- 124 Всъщност в писмото от 25 юли 2014 г. се разглеждат двете решения, посочени в точка 122 по-горе, които отново са споменати както в поканата за представяне на мнения в приложение на член 108, параграф 2 ДФЕС, така и в обжалваното решение. Освен това списъкът на адресатите на спорните мерки никога не е бил ограничен до *Sogia Ellas*, тъй като след писмото за започване на процедурата Комисията пита Република Гърция дали от посочените мерки са се ползвали други предприятия, а в поканата за представяне на мнения съгласно член 108, параграф 2 ДФЕС се споменават и други потенциални получатели в сектора на селското и горското стопанство.
- 125 При всички положения, след като, както бе посочено в точка 116 по-горе, давностният срок, предвиден в член 17, параграф 1 от Регламент 2015/1589, се прилага единствено към отношенията между Комисията и държавата членка — адресат на решението за възстановяване, доводът на Република Гърция, че правомощието на Комисията в областта на възстановяването на помощите е погасено по давност по отношение на предприятията, различни от *Sogia Ellas*, трябва да се отхвърли като неотносим.
- 126 От това следва, че писмото от 25 юли 2014 г., с което Комисията отправя искане за предоставяне на информация до Република Гърция, в което ѝ съобщава, че разполага с информация за неправомерна помощ и че при необходимост тази помощ трябва да бъде възстановена, прекъсва давностния срок от десет години, предвиден в член 17, параграф 1 от Регламент 2015/1589.
- 127 От друга страна, като се има предвид, че давностният срок е бил прекъснат на 25 юли 2014 г., следва да се констатира, че правомощията на Комисията в областта на възстановяването на помощта не са били погасени по давност към датата на приемане на обжалваното решение, а именно 7 октомври 2019 г.

- 128 Що се отнася до довода на Република Гърция, според който фактът, че от прекъсването на давностния срок започва да тече нов десетгодишен срок, позволявал на Комисията да продължи безкрайно производството, достатъчно е да се констатира, от една страна, че в случая Комисията не е продължила безкрайно производството и от друга страна, че Република Гърция не е повдигнала възражение за незаконосъобразност на член 17, параграф 2 от Регламент 2015/1589.
- 129 От това следва, че доводите на Република Гърция относно липсата на компетентност на Комисията да иска възстановяване на спорните помощи поради изтичането на давностния срок, предвиден в член 17, параграф 1 от Регламент 2015/1589, трябва да се отхвърлят.
- 130 Що се отнася, на второ място, до доводите на Република Гърция, че обжалваното решение е прието в неразумен срок, което представлявало нарушение на принципа на добра администрация, следва да се отбележи, че в съответствие със съдебната практика, ако помощта е била предоставена, без да е извършено уведомяване за нея, обстоятелството, че Комисията със закъснение е упражнила контролните си правомощия и е наредила възстановяването на тази помощ, води до незаконосъобразност на решението за възстановяване само в изключителни случаи, при които са налице явно неправомерно бездействие на Комисията и очевидно неизпълнение на задължението ѝ за полагане на грижа (решение от 22 април 2008 г., Комисия/Salzgitter, C-408/04 P, EU:C:2008:236, т. 106).
- 131 В случая обаче е безспорно, че продължителността на процедурата, предхождаща приемането на обжалваното решение, се дължи основно на факта, че Република Гърция не е уведомила за тези схеми и че тяхното съществуване е било доведено до знанието на Комисията едва седем години след възникването на пожарите от 2007 г.
- 132 В това отношение следва да се отбележи, че след като получава жалба на 22 юли 2014 г., Комисията започва процедурата по разследване, като на 25 юли 2014 г. изпраща писмо до гръцките органи, за да получи информацията относно предполагаемата помощ.
- 133 По-късно, след размяна на писма с Република Гърция, последното от които е от 11 февруари 2016 г., на 17 май 2016 г. Комисията приема решението за започване на официалната процедура по разследване.
- 134 Накрая, на 7 октомври 2019 г. Комисията приема обжалваното решение след размяна на писма с Република Гърция, последното от които е от 21 февруари 2018 г.
- 135 Макар последният етап от производството, предхождащ приемането на обжалваното решение, действително да не се характеризира с особена бързина, това не променя факта, че с оглед на хронологията на събитията, настъпили между 2014 г. и приемането на обжалваното решение, Комисията не може да бъде упреknата в прекомерно забавяне или неполагане на грижа в хода на административното производство, което представлявало неизпълнение на задължението ѝ за полагане на грижа.
- 136 От това следва, че доводите относно превишаването на разумния срок и следователно относно нарушение на принципа на добра администрация трябва да се отхвърлят.
- 137 Що се отнася, на трето място, до доводите, свързани с факта, че публикуваното от Комисията обявление, съдържащо покана за представяне на мнения относно разглеждането на въпросните схеми за помощи, създадо погрешното впечатление, че става

въпрос само за помощите, отпуснати на Sogia Ellas, и че следователно тази институция нарушила принципа на правна сигурност, както и правото на защита, следва да се отбележи, че според член 108, параграф 2 ДФЕС Комисията взема решението си, „след като е уведомила всички заинтересовани страни да представят своите мнения“. Съгласно член 6, параграф 1 от Регламент 2015/1589 решението за започване на официална процедура по разследване призовава съответната държава членка и другите заинтересовани страни да представят коментари в рамките на предписан срок, който обикновено не надхвърля един месец.

- 138 От съдебната практика по член 108, параграф 2 ДФЕС следва, че тази разпоредба не изисква индивидуално официално уведомително писмо и че единствената ѝ цел е Комисията да бъде задължена да направи така, че всички потенциално заинтересовани лица да бъдат уведомени за започването на процедурата и да им бъде предоставена възможност да представят своите мнения в това отношение. При тези обстоятелства публикуването на обявление в Официален вестник се явява подходящо и достатъчно средство за запознаване на всички заинтересовани страни със започването на процедура (вж. решение от 9 април 2014 г., Гърция/Комисия, Т-150/12, непубликувано, ЕУ:Т:2014:191, т. 58 и цитираната съдебна практика).
- 139 Именно в този контекст, тоест за да се установи дали получателите на подлежащата на възстановяване помощ действително могат да се считат за уведомени да представят своите мнения в рамките на административното производство, следва да се разгледа доводът на Република Гърция, че обжалваното решение било опорочено от нарушение на принципа на правна сигурност, на правото на защита и на принципа на добра администрация, поради факта че публикуването в Официален вестник обявление създавало невярно впечатление, че единствено Sogia Ellas било получател на предполагаемите схеми за помощи.
- 140 В това отношение най-напред следва да се отбележи, че Република Гърция не твърди, че самото решение за започване на официална процедура по разследване създавало това невярно впечатление. Всъщност в доводите си Република Гърция критикува само публикуването в Официален вестник обявление едновременно с публикуването на това решение.
- 141 По-нататък, действително заглавието на обявлението се отнася до „помощ за Sogia Ellas АЕ“, като в текста на гръцки език е добавено с латински букви „et al.“, така че, както поддържа Република Гърция, това заглавие наистина може да остави впечатлението, че разглежданата помощ се отнася единствено до Sogia Ellas.
- 142 Въпреки това от параграф 1 от резюмето, което е част от обявлението, става ясно, че предварителното разглеждане е довело Комисията до извода, че „помощта би могла да бъде предоставена на други лица, които също извършват дейности в сектора на селското и горското стопанство“. В параграф 2 от същото резюме се припомнят правните основания на схемите за помощи, като се посочва, че помощите са предоставени на установените предприятия, които извършват дейности в регионите в Гърция, засегнати от пожарите от 2007 г.
- 143 Като се има предвид обаче, че обявлението, включително резюмето, което е част от него, съдържа само две страници, разумно може да се изисква от полагащия дължимата грижа икономически оператор да изследва такъв документ, в който е посочено чрез позоваване

на посочените в точка 142 по-горе данни, че поканата за представяне на мнения не се ограничава изключително до Sogia Ellas, а обхваща всички производители, установени в бедстващите териториални единици, които са се ползвали от тези помощи.

- 144 При тези обстоятелства следва да се направи изводът, че в съответствие със съдебната практика, припомнена в точка 138 по-горе, положилният длъжимата грижа икономически оператор, който е ползвал разглежданите схеми за помощи, е бил достатъчно информиран с публикуваното обявление заедно с решението за започване на официалната процедура по разследване в Официален вестник, за да може да се определи като заинтересована страна по това решение.
- 145 Впрочем в хода на съдебното заседание Република Гърция потвърди съдържанието на съображение 103 от обжалваното решение, доколкото посочи, че предвид затрудненията ѝ да установи „получателите, извършващи дейности [...] в секторите на селското и горското стопанство“, тя е приела, че публикуването на решението за започване в Официален вестник било достатъчно, за да предупреди съответните предприятия.
- 146 От това следва, че трябва да се отхвърлят доводите относно факта, че публикуването от Комисията обявление, съдържащо поканата за представяне на мнения относно разглеждането на въпросните схеми за помощи, е създадо погрешното впечатление, че става въпрос за помощите, предоставени единствено на Sogia Ellas, и че следователно тази институция нарушила принципа на правната сигурност, както и правото на защита.
- 147 Що се отнася, на четвърто и последно място, до довода на Република Гърция, че както тя, така и получателите са имали оправдани правни очаквания, че спорните мерки не са несъвместими държавни помощи, тъй като през продължителен период от време Комисията не била изразила съмнения относно законосъобразността на посочените мерки, като същевременно е знаела за положението, предизвикано от пожарите от 2007 г., следва да се отбележи, че по силата на постоянната съдебна практика правото да се направи позоваване на принципа на защита на оправданите правни очаквания, предполага, че компетентните органи на Съюза са предоставили на заинтересованото лице конкретни, безусловни и непротиворечиви уверения, произтичащи от оправомощени и достоверни източници (вж. решение от 13 юли 2018 г., *Quadri du Cardano/Комисия*, T-273/17, EU:T:2018:480, т. 109 и цитираната съдебна практика).
- 148 Освен това е безспорно, че държава членка, чиито органи са предоставили помощ в нарушение на процесуалните правила, предвидени в член 108 ДФЕС, не може да се позовава на оправданите правни очаквания на получателите, за да се отклони от задължението за вземане на необходимите мерки за изпълнение на решение на Комисията, с което се разпорежда възстановяването на помощта. Приемането на такава възможност всъщност би означавало да се лишат от всякакво полезно действие разпоредбите на членове 107 ДФЕС и 108 ДФЕС, доколкото по този начин националните органи биха могли да се позоват на собственото си неправомерно поведение, за да лишат от ефективност взетите от Комисията решения по силата на тези разпоредби от Договора (вж. решение от 19 юни 2008 г., *Комисия/Германия*, C-39/06, непубликувано, EU:C:2008:349, т. 24 и цитираната съдебна практика).
- 149 В случая следва да се отбележи, че посочените от Република Гърция изказвания на различните представители на Съюза, в които по същество е установен изключителният характер на пожарите и последиците от тях, както и желанието им да използват всички

налични средства в полза на бедстващите и на местната икономика, не могат да се считат за „конкретни, безусловни и непротиворечиви уверения“, от които следвало, че спорните мерки не могли да бъдат квалифицирани като държавни помощи.

- 150 Заедно с това, освен факта, че поради посочените в точки 130—136 по-горе мотиви Комисията не може да бъде упреknата, че е приела обжалваното решение в неразумен срок, безспорно е, че Република Гърция не е отправила своевременно уведомление за разглежданите схеми за помощи, така че поради посочените в точки 147 и 148 по-горе мотиви тя не може валидно да се позове на нарушение на принципа на защита на оправданите правни очаквания.
- 151 Следователно доводите относно нарушение на принципа на защита на оправданите правни очаквания трябва да се отхвърлят.
- 152 От това следва, че третата част от първото основание, изведена от нарушението на принципа на защита на оправданите правни очаквания, както и първата част от третото основание, отнасяща се до липсата на компетентност *ratione temporis*, до нарушението на принципите на добра администрация и на правна сигурност, както и до нарушението на правото на защита, трябва да се отхвърлят.

По втората част от третото основание

- 153 С втората част от третото основание Република Гърция поддържа, че предвиденото в член 2 от обжалваното решение задължение за възстановяване на помощта противоречи на принципите на пропорционалност и на правна сигурност.
- 154 В това отношение Република Гърция твърди, че изключителните обстоятелства във връзка със спорните мерки сочат, че разглежданите помощи не подлежат на възстановяване.
- 155 Всъщност, на първо място, разглежданите схеми за помощи не предоставяли „предимства“ и имали за предмет единствено да гарантират оцеляването на съответния пазар.
- 156 На второ място, фактът, че помощите трябва да бъдат възстановени само в селскостопанския сектор, можел да предизвика дисбаланс в ущърб на този сектор, при положение че членът на Комисията, отговарящ за селското стопанство, обявил, че този сектор бил предмет на засилено подпомагане от страна на Комисията.
- 157 Комисията оспорва всички доводи на Република Гърция.
- 158 В това отношение следва да се отбележи, че в съответствие с член 16, параграф 1 от Регламент 2015/1589, когато са взети отрицателни решения в случаи с неправомерна помощ, Комисията решава съответната държава членка да вземе всички необходими мерки за възстановяване на помощта от получателя, освен ако възстановяването на помощта противоречи на общ принцип на правото на Съюза.
- 159 Освен това по силата на постоянната съдебна практика премахването на неправомерна помощ посредством възстановяване е логичната последица от установяването на нейния неправомерен характер и задължението на държавата членка да отмени помощ, считана от

Комисията за несъвместима с вътрешния пазар, цели възстановяване на предишното положение (вж. решение от 14 февруари 2008 г., Комисия/Гърция, С-419/06, непубликувано, ЕУ:С:2008:89, т. 53 и цитираната съдебна практика).

- 160 Чрез възстановяването на помощта получателят се лишава от предимството, от което се е ползвал на вътрешния пазар спрямо конкурентите си, а положението преди изплащането на помощта се възстановява (вж. решение от 14 февруари 2008 г., Комисия/Гърция, С-419/06, непубликувано, ЕУ:С:2008:89, т. 54 и цитираната съдебна практика).
- 161 Следователно възстановяването на неправомерно предоставена държавна помощ с цел възстановяване на положението преди предоставянето ѝ по принцип не може да се счита за непропорционална мярка спрямо целите на разпоредбите на Договора в тази област (вж. решение от 14 февруари 2008 г., Комисия/Гърция, С-419/06, непубликувано, ЕУ:С:2008:89, т. 55 и цитираната съдебна практика).
- 162 В случая и на първо място, както бе прието в точки 41—51 по-горе, спорните мерки представляват предимство за тези, които са ги получили, макар да са били изплатени след настъпването на извънредни обстоятелства, характеризиращи се с природно бедствие, и както бе прието по-специално в точки 136 и 151 по-горе, възстановяването на помощта не противоречи на общ принцип на правото.
- 163 На второ място, доколкото обхватът на обжалваното решение е изрично ограничен до селскостопанския и горския сектор и доколкото Република Гърция не твърди, че Комисията е трябвало да го разшири и по отношение на други икономически сектори, нито е уведомила за такива помощи, тя не може да упреква Комисията, че е разпоредила възстановяването на помощите само от установените в обжалваното решение получатели.
- 164 Накрая, действително по време на Съвета на министрите от 26 септември 2007 г. членът на Комисията, отговарящ за селското стопанство, уведомява гръцката делегация за различните налични инструменти (държавни помощи, регионални помощи, развитие на селските райони) и уточнява по-специално, че земеделските площи, отговарящи на условията за единно плащане, остават непроменени.
- 165 Доколкото обаче подобни изявления, макар да се отнасят до пожарите от 2007 г., нямат никаква връзка с въпроса за преценката законосъобразно ли е разпореждането за възстановяване, те не могат да бъдат полезни в подкрепа на доводите на Република Гърция в това отношение.
- 166 С оглед на изложеното по-горе третата част от първото основание, третото основание и съответно жалбата в нейната цялост следва да се отхвърлят.

По съдебните разноски

- 167 Съгласно член 134, параграф 1 от Процедурния правилник на Общия съд загубилата делото страна се осъжда да заплати съдебните разноски, ако е направено такова искане. След като Комисията е направила искане за осъждането на Република Гърция и последната е загубила делото, тя трябва да бъде осъдена да заплати съдебните разноски.

По изложените съображения

ОБЩИЯТ СЪД (първи състав)

реши:

- 1) Отхвърля жалбата.**
- 2) Осъжда Република Гърция да заплати съдебните разноски.**

Kanninen

Póltorak

Porchia

Обявено в открито съдебно заседание в Люксембург на 19 октомври 2022 година.

Подписи